

KAFKA BRIGADE

Narratief

ONVERWACHT UITGESCHREVEN

Dit narratief is geen weergave van feiten, zoals uit onderzoek gebleken, maar een weergave vanuit de beleving en het perspectief van de burger.

Meer informatie

Zit u verstrikt in het web van regels en procedures?
Of wilt u iets aan een 'kafkaïaanse' situatie doen?
Wij komen graag langs om te kijken of de
Kafkabrigade de boel kan ontwarren!

www.kafkabrigade.nl
info@kafkabrigade.nl

“Als je je dit persoonlijk aantrekt word je gek.” Esther – een energieke jonge vrouw die als ZZP'er werkt over de hele wereld – kreeg een zee van problemen na een schijnbaar simpele adreswijziging bij de gemeente. Ze kan er af en toe de humor toch van inzien. Gelukkig maar, want als motivational speaker kun je moeilijk bij de pakken neer blijven zitten. Toch is ze – zelfs nu ze er niet meer naar streeft om in Nederland ingeschreven te staan – nog op dagelijkse basis bezig met de gevolgen. “Ik heb net m'n auto verkocht. Want hoewel ik niet meer ingeschreven sta in Nederland, geen hypotheekrente-aftrek meer krijg, geen zorgtoeslag, mijn bedrijf inmiddels op de Virgin Islands is gevestigd en ik niet meer mag stemmen, meent de Belastingdienst dat ik fiscaal wel in Nederland woon! Omdat mijn website in het Nederlands is en ik een auto bezit in Nederland.”

We treffen Esther in de lobby van een hotel in Amsterdam, waar ze graag komt. Een hotel waar veel ZZP'ers overnachten vertelt ze. “Ik ben eigenlijk altijd op pad, op reis, voor mijn werk. Ik ben niet zo gebonden aan één vaste plek. Het huis in Amstelveen kocht ze, omdat ze de zorg voor haar broertje op zich heeft genomen nadat haar ouders gingen scheiden. Dan moet je een vaste plek hebben. Maar wel vlakbij Schiphol, zodat ik gemakkelijk kon gaan reizen.” Esther reist niet alleen voor haar werk. Ze heeft ook familie in het buitenland wonen. Zo wonen haar vader, zus, broer en nichtje in de Verenigde Staten en die bezoekt ze regelmatig.

Esther heeft nooit voor een baas gewerkt sinds haar afstuderen aan Nyenrode in 1992. “Ik wilde vooral veel reizen. Dan deed ik weer een marktonderzoekje en kon ik weer op reis.” Een tijd was ze meer in Nederland. Ze zette het initiatief “Coins for Care” op. Met dit initiatief verzamelde Esther oude guldenmunten voor goede doelen. “Ik haalde 16 miljoen op voor het goede doel. Helaas kreeg ik vervolgens weinig zicht op waar dat geld nu echt aan werd besteed. Daarom heb ik daarna de Donateursvereniging opgericht, een soort consumentenbond voor iedereen die aan goede doelen geeft.” In die tijd werkte zij vanuit haar huis in Amstelveen. Ze werkte met een aantal stagiaires en haar huis begon langzaam op een echt kantoor te lijken. Maar als ze zeven jaar voor goede doelen heeft gewerkt en haar broer inmiddels 17 is, neemt ze een jaar sabbatical. Ze vertrekt uit Nederland en komt alleen af en toe terug om een lezing te geven. Na een jaar ontdekt ze dat ze meer heeft verdiend dat jaar, dan ze normaal deed. Met minder werk! Wel moest ze haar huis verhuren als ze niet in Nederland was, omdat je anders de kosten nog hebt. Maar deze ervaring is het begin van een nieuwe levensstijl en nieuwe activiteiten.

Het werk dat Esther nu doet is van diverse aard. Ze geeft lezingen en “motivational speeches” en ze schrijft boeken. Haar laatste boek is, als we haar in april 2014 spreken, zo goed als af. Ze reist meer dan ooit, zeker nu ze ook een vriend heeft die op Curaçao woont. Ook daar is ze dus regelmatig. En als ze er niet is, verhuurt ze haar huis. Eerder heeft haar dat nooit problemen opgeleverd. Hoewel... In 2006 verhuurde Esther haar huis aan een Poolse vrouw en werd zij op vreemde wijze uitgeschreven bij de gemeente, toen de bewoner zich inschreef op haar adres. “Dat was heel vreemd. Ik had een verklaring getekend. Ik blijf en zij komt erbij. Allebei handtekening eronder. Toch werd ik uitgeschreven.” Ze heeft zich toen opnieuw laten inschrijven, na een paar maanden bij een vriendin ingeschreven te zijn. Het leek geen punt.

Op 23 oktober 2012 levert dit opeens wel een probleem op. Als ze een nieuw paspoort wil aanvragen bij de balie van haar gemeente, krijgt Esther te horen dat dit niet kan. Ze kan geen nieuw paspoort aanvragen, omdat haar adres 'in onderzoek' is. “De baliemedewerkster vertelde me dat er twijfels waren of ik wel op mijn adres woonachtig was,” vertelt Esther. Vanaf dat moment beginnen de problemen voor Esther.

Problemen

In 2012 verhuurt ze haar huis aan Japanse expats voor langere tijd, twee jaar. Als ze in Nederland is, verblijft ze bij vrienden of familie, of in een hotel, zoals op het moment dat we haar spreken. Hoewel ze veel weg is blijft Amstelveen “thuis”. “Ik heb er lang met m'n broer gewoond en de zolderkamer blijft mijn kamer. Daar kan ik wat spullen opslaan en heb ik eventueel een plek om te slapen, al probeer ik de Japanse expats zo min mogelijk tot last te zijn.”

Net als in 2006 wordt zij uitgeschreven op het moment dat de Japanse huurders zich inschrijven op haar adres. Esther laat zich tijdelijk inschrijven op het adres van vrienden in Breukelen. Van daar kan zij, mét verklaring van de nieuwe hoofdbewoner, zich weer inschrijven op het adres in Amstelveen. “Ik had met de Japanners afgesproken dat zij in de tussentijd mijn post netjes door zouden sturen naar mijn werkadres op de universiteit. Daar ben ik toch regelmatig.” De gemeente accepteert Esthers verhuizing terug naar Amstelveen en stuurt daarvan een bevestiging naar haar woonadres. Deze brief wordt doorgestuurd door de Japanners, zoals afgesproken. Ze hebben een sticker op de envelop geplakt met daarop “moved to new address”. De brief komt echter nooit aan, maar wordt retour besteld aan de Gemeente Amstelveen door het postbedrijf. Dit is reden voor de gemeente om te twijfelen aan het woonadres van Esther en de signalering 'adresonderzoek' aan te vinken. Esther leest haar post vaak pas een paar weken later. Daardoor is ze van dit alles nog niet op de hoogte als ze een nieuw paspoort aanvraagt.

Nieuw paspoort

De Gemeente Amstelveen weigert Esther een nieuw paspoort te geven. “Nietsvermoedend ging ik op weg naar het gemeentehuis in Amstelveen om een nieuw paspoort aan te vragen. Ik wilde mijn familie in de Verenigde Staten opzoeken met Kerst en mijn paspoort zou bijna verlopen.” Ook een poging van Esther om in Breukelen een paspoort aan te vragen was vergeefs. Daarnaast wilde ze graag haar eigen dossier inzien, maar om privacyredenen mocht dat niet. “Ik vond het heel raar dat ik niet eens mijn eigen dossier in mocht zien. Het zijn tenslotte mijn eigen gegevens.” Ook met een leidinggevende erbij lukt het Esther niet om een nieuw paspoort aan te vragen. “Ik dacht toen al: het reisje naar mijn vader kan ik wel vergeten.” Esther verlaat met een vreemd gevoel het gemeentehuis. “Ik werd behandeld alsof ik een crimineel ben.” Bij de Gemeente Stichtse Vecht krijgt Esther te horen dat ze volgens de GBA gewoon in Amstelveen staat ingeschreven. Ook daar kan Esther dus geen nieuw paspoort aanvragen. Niet wetende wat haar nog te wachten staat, doet ze het enige dat op dat moment mogelijk lijkt: afwachten. En niet lang daarna komt ze erachter dat ze van de gemeente al eerder een brief heeft ontvangen waarin zij het adresonderzoek aankondigen.

Adresonderzoek

De eerste week van november voert de gemeente een huisbezoek uit op het adres van Esther. Ze spreken daar de Japanse expats en leggen hen een verklaring voor om te tekenen. Met deze

verklaring zouden de expats aangeven dat Esther niet op het adres woonachtig is. “De medewerkers van de gemeente hebben de Japanners bedreigd met uitzetting als ze de verklaring niet zouden ondertekenen. Ik schrok erg toen ik zag hoe het verslag van de gemeente verwoord was. Daarin stond dat de Japanse vrouw in conflict was met zichzelf over de waarheid. Alsof ze in haar hoofd kunnen kijken!” De Japanse vrouw heeft niet ter plekke willen tekenen. Zij wilde met haar man kunnen spreken, die op dat moment op zijn werk was. Via hem hoorde Esther hiervan. De Japanse vrouw heeft de volgende dag de ondertekende verklaring bij de gemeente ingeleverd. Esther vindt dat de gemeente de Japanse expats heeft lastiggevallen en onder druk heeft gezet. Hier is ze boos over en ze schrijft een bezwaarschrift aan de gemeente over het besluit om haar adres in onderzoek te stellen. Dit doet ze binnen de termijn. “Ik heb Amstelveense ondernemers gevraagd te verklaren dat ik wel degelijk woonachtig ben op mijn adres in Amstelveen. Veel ondernemers hebben er aan meegewerkt en ik heb hun verklaringen samen met de brief aan de gemeente gestuurd. Daarna heb ik een bevestiging gekregen en gehoord dat de gemeente nog komt met een verzoek om meer informatie. Maar de gemeente heeft mij nooit gebeld of gevraagd om meer informatie.”

Te veel op reis

Als ze zelf contact opneemt, verloopt het mailcontact met de teamleider bij de gemeente prettig. Esther krijgt antwoord op haar vragen en kan ook haar kijk op de hele zaak uiteen zetten. De teamleider mailt dat de gemeente de criteria hanteert die in de wet staan en vindt dat Esther teveel op reis is en daarmee te weinig in haar eigen woning verblijft om ingeschreven te staan op dat adres. “De wet heeft het over meerdere verblijfsadressen. Die heb ik niet. Ik heb maar één huis en dat is mijn thuisbasis.” Los van het mailcontact gaat de procedure van het adresonderzoek gewoon door. Esther ontvangt wederom een brief waarin wordt aangekondigd dat de gemeente voornemens is haar ambtshalve uit te schrijven van haar adres. Er wordt gevraagd of Esther een nieuw adres wil doorgeven, maar ze heeft geen nieuw adres. Esther snapt er niets meer van en kan ook de consequenties niet overzien. “Ik was erg verbaasd dat ik wederom een brief van de gemeente ontving en dit terwijl ik via de mail contact heb met de teamleider. Het lijkt net alsof ze mijn eerdere brief van 26 oktober – met de verklaringen van ondernemers – nooit gehad hebben.” De gemeente heeft in de tussentijd informatie ingewonnen bij de belastingdienst, zorgverzekeraar en ze hebben advies gevraagd aan de Nederlandse Vereniging van Burgerzaken (NVVB). “De gemeente besteedt zoveel tijd aan het inwinnen van advies. Als ze nou gewoon eens mij zouden bellen om de zaak te kunnen oplossen.”

Inzage in dossier

De procedure loopt gestaag verder, maar Esther heeft nog altijd geen inzage gehad in haar dossier. Esther besluit te rade te gaan bij de Nationale Ombudsman. De ombudsman verwijst haar door naar de burgerraadsman van Amstelveen en daar doet ze haar verhaal. “Opeens was het wel mogelijk om mijn dossier in te zien, samen met de burgerraadsman. Er werd mij gezegd dat ik niet in het systeem pas, dat de wet nog niet kan omgaan met mensen die veel op reis zijn en dat de regelgeving nog aangepast moet worden. Daar heb ik alleen niks aan. En er is nog steeds geen oplossing voor mijn situatie.”

Besluit tot uitschrijving

Na vele mails met de teamleider burgerzaken en het uitwisselen van wetsartikelen en bijbehorende interpretaties ontvangt Esther eind januari een brief van de gemeente waarin wordt

meegedeeld dat de gemeente het besluit heeft genomen Esther uit te schrijven. Ze krijgt daardoor formeel de status “vertrokken onbekend waarheen” (vow). Esther wordt in de brief gewezen op de bezwaarmogelijkheid. “Ik was eerst een voorbeeldburger voor Amstelveen. Ik ben geridderd. Ik ben ereburger van Amstelveen vanwege mijn werk met Coins for Care. En nu voel ik me in de steek gelaten en tekort gedaan. Waarom kan de gemeente mij niet helpen?” Een schrale troost is dat de burgemeester de gemeenteraad informeert over Esthers situatie. De burgemeester geeft aan dat er geen andere optie was dan haar te moeten uitschrijven. Wel stuurt de gemeente een brief naar het ministerie met het verzoek de regelgeving aan te passen. Esther begint aan haar bezwaarschrift. Daarin richt ze zich op een aantal punten: de juridische basis die ten grondslag ligt aan haar uitschrijving, de aanleiding van de start van het adresonderzoek en de communicatie door de gemeente, waaronder de privacy van haar persoonsgegevens door het handelen van de burgemeester.

Na het indienen van het bezwaarschrift wordt Esther uitgenodigd voor de hoorzitting voor de bezwaarcommissie. Ook dat blijkt vruchteloos. De bezwaarschriftcommissie stelt de gemeente in het gelijk en daarmee wordt het besluit om Esther uit te schrijven definitief.

Briefadres

Er lijkt even een oplossing te komen in de vorm van een briefadres. “Ik kon een paspoort aanvragen op een briefadres. Maar dat kon niet m'n eigen huis zijn! Ik moest een heel raar formulier invullen. Met vragen als: ‘spreekt u Nederlands?’ en ‘woont u in een caravan?’. Ik heb op een gegeven moment een briefadres kunnen vestigen bij vrienden van mij, zodat ik mijn paspoort alsnog kon aanvragen. Daarna bleek dat ik me weer niet kon uitschrijven van dat briefadres om mijn vrienden niet verder te belasten, omdat het systeem geen uitschrijving van een briefadres kan doen naar vertrokken onbekend waarheen. Gevolg is dat het briefadres maandenlang op het adres van mijn vrienden heeft gestaan. Ook mijn bedrijf werd automatisch op dat briefadres ingeschreven. Toen ik echter door de gemeente werd uitgeschreven als ‘vertrokken onbekend waarheen’ gebeurde dat ook met mijn bedrijf. Dus ik krijg een brief van de Kamer van Koophandel dat mijn bedrijf niet meer bestaat. Dan kan ik geen facturen meer sturen. Ik kan geen BTW teruggave regelen.”

Belastingdienst

“Uiteindelijk heb ik de gemeente gevraagd: en als ik het huis leeg laat staan, mag het dan wel? Nee, dat was niet het geval. Want vanaf nu konden ze niet anders dan goed controleren of ik er wel vier maanden per jaar woon. Dat is het moment geweest waarop ik dacht: en nu gaat het knopje maar om. Ik schrijf m'n bedrijf in op de Virgin Islands. Ondertussen sprak ik met de Belastingdienst. Ik wilde alles netjes doen. Maar ik bleek fiscaal wel in Nederland te wonen! Ik mag hier geen bedrijf hebben, maar ik moet hier wel belasting betalen. Ze werken volledig langs elkaar heen lijkt wel.”

Keuzevrijheid

“Ik bouw geen AOW meer op. En er is zoveel dat je beperkt. Ik ga nu m'n telefoonabonnement verlengen, maar ook daar heb ik een uittreksel van de Kamer van Koophandel voor nodig. Ik heb een zorgverzekering in Nederland. Ik krijg geen toeslag meer, al wist ik niet eens dat ik die had. Ik wilde wel een expat verzekering nemen, maar ik kreeg een auto-ongeluk in november 2013. Daardoor kon ik die verzekering niet meer omzetten, want dan zijn er ‘pre-existing

conditions'. Onlangs ben ik door mijn ziektekostenverzekeraar met terugwerkende kracht uit mijn Nederlandse ziektekostenverzekering gegoooid. Inmiddels heb ik een nieuwe buitenlandse zorgverzekering, maar ik ben dus een tijd onverzekerd geweest. De medische kosten na mijn auto-ongeluk zijn dus, naar nu blijkt, niet gedekt.

Mijn bedrijf heeft een bankrekening in Nederland. Officieel zou ik dat moeten opzeggen. Ik heb een webshop. Die is gekoppeld aan Paypal en Molly. Dus je moet een uittreksel van de Kamer van Koophandel hebben. Ik heb geen parkeervergunning meer. In 2014 probeerde ik in Nederland een auto te kopen om mee naar Spanje te nemen, maar omdat ik niet in Nederland sta ingeschreven blij ik geen auto te kunnen kopen! Je hebt er bij wijze van spreken een dagtaak aan. Hoe vaak moet je geen adres opgeven? Als ik dat doe, dan pleeg ik fraude. Maar ik word ertoe gedwongen. Het is een kaartenhuis. Alles is gebaseerd op dat adres."

Macht

"Ik kan me er zo boos om maken. Mensen verhuizen naar België om geen belasting te betalen. Bij mij is het precies andersom. Ik heb bij de Belastingdienst gesmeekt om een postadres. Als je even met mij praat, weet je dat ik geen fraudeur ben. Ik heb nooit een uitkering gehad. Ik ben geen fraudeur. Maar dat denken ze wel. Dan merk je hoe afhankelijk je bent. Dat was voor mij echt een eye-opener. Wat een macht hebben ze als ze je oneerlijk behandelen. Ik wil niet meer zo afhankelijk zijn. En voor een paspoort ben je echt afhankelijk. Maar ik heb nu een briefadres en een paspoort. Voor de komende vijf jaar zit ik goed."